

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

HIRDETÉSI DÍJ:

egy I hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyom-
dájában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Szinészetünk.

Nem annyira a színészekről — mert hiszen ők is megérkeztek — hanem inkább a színészetéről, a mi színészetünkről, akarunk írni általánosságban.

Ilyenkor, a szezon kezdetén szokás is megvitatni egyet-mást a színészetre vonatkozólag, de megrendesen föl is merül annak a szükségessége, mert a közönség nagy érdeklődéssel néz azoknak a téli estéknek elébe, a melytől szórakozást és művelvést vár, de a melyekre rendesen áldoz is. A bérlő közönség pedig a mi speciális viszonyaink között rendesen áldozni szokott akár jó a társulat, akár rossz; az utóbbi esetben legfőképpen hogy méltatlankodik a dolog fölött és szidja a társulatot. Egyéb kárpolitása nincsen.

Igen, minálunk a páholybérlők — már csak azért is, hogy a páholyukhoz való ősi jogukat érvényesíthessék és azt továbbra is fönntarthatassák — áldoznak már előre is a színészetre anélkül, hogy tudnák, vajjon milyen is lesz hát tulajdonképpen az a társulat és mit fognak kapni viszontszolgáltatást annak a fejében, hogy ők az egész idényre lekötözték magukat a páholybérlet fenntartására, ob regnet, oder nicht. Nálunk páholyt bérelni elegáns dolog. De másrészt — tagadhatatlan — a társulat existenciájának alapját képezik ezek a bérletek.

Ezek mellett városunknak igen szép a nem bérlő színházlátogató közönsége is.

A midőn tehát a színházat valamely társulatlak átengedjük, számolnunk kell ennek a közönségnek az érdekeivel — és pedig már akkor, a mikor átengedjük.

Polgár Károly igazgató megkapta a színházat az idei szezonra anélkül, hogy a pályázat meghirdetett volna, hogy tudtuk volna egyáltalán, vajjon, mely igazgatók és milyen társulattal reflektálnak még erre Polgáron kívül; pedig hogy elég sokan szoktak reflektálni, az tény. Vajjon helyes volt-e ez?

Az igazat megvallva mi is a mellett voltunk, hogy a színházban ismét Polgár társulata játszó. Ismertük polgár törekvését, jóakarátát és elismertük egyéni tehetségeit is. E mellett ígérte, hogy társulatát jelesebb erőkkel egészíti ki s az idén a közönség igényeinek teljesen megfelelő társulattal fog játszani.

Emlékeztünk, a mult szezonnak virágva-

sárnap utáni napjain be is mutatta már az igazgató az ujonnan szervezett társulatot. A közönség annyira-mennyire meg is volt elégedve vele.

De a társulatoknak a nyári hónapokon át nehéz a sorsuk és vajjon ki áll jól arról, hogy a virágvasárnapján szervezett társulat az őszi is együtt lesz?

Szinügyi bizottságunk a pályázathirdetésnél is be szokta követelni a pályázó igazgató társulatának névsorát. De a pályázat a téli idényre mindenütt — s így nálunk is — tavasz elején hirdették meg. Már most ily esetekben is ki áll jól arról, hogy a bemutatott névsor a téli idényre is ott lesz az igazgató jelentésében?

Sajnosan tapasztaltuk, hogy ez sem ad elégitő biztosítékot a társulatok felől, mert az előre bemutatott névsornak megfelelő társulatot még eddig sosem kaptunk. De persze ezt csak a téli idény kezdetén tudtuk meg, a mikor a társulat már itt van s olyankor mit tegyünk? Hol veszünk akkor más megfelelő társulatot? Szóval a város ilyenkor már tehetetlen.

Polgár az idén társulatot mutatott be s nem csak névsort. És hogy vagyunk vele? Mint egyébként lennénk, mintha még csak névsort se mutatott volna be.

A társulat felől nem épen kedvező hírek érkeznek.

A hol a nyáron szerepelt, onnan dicséretet nem hozott magával. És most már milyen véleménynyel legyünk mi felőle? Mert hiszen a tavasz elején bemutatott társulatban változás történt s azonkívül az ígért erőket nem ismerhetjük; azt sem tudjuk, hogy a repertoír föl van-e frissítve, aminek pedig tavalys is nagy szükségét éreztük.

No de nem akarjuk ezzel praekokkupálni a a társulat felőli véleményét. Majd elvállik. Nagyon, de nagyon szeretnők, ha az előre jött kedvezőtlen szelek nem hoznák meg a sejtteni engedett felhőket.

Mindezekből azonban beláthatjuk, hogy a város a direktorokkal szemben rendszerint tehetetlen. Legfőképpen a régi jó hírnevükre, ambíciójukra és legfőképpen a lelkiismeretükre építhet előre. De ha nem hozzák el az ígért társulatot, akkor vagy ki se nyitjuk a színházat és maradjunk társulat nélkül, vagy pedig megnyugszunk abban, a mit kapunk és fizetjük a kevésbbé jó, avagy épen rossz előadásokat.

De hát a hallott hírek szerint — ha azok valók — megint csak nem kapunk olyan társulatot, a milyennek ígérte fejében mellőzte a város a pályázat meghirdetését — Polgár kedvéért.

De láthatjuk mindezekből legfőképpen azt, hogy ezután mégis csak jó lesz a városnak le nem mondani arról a jogáról, hogy több pályázó igazgató között választhasson; legalább azt választhatja, aki bizalomra a sok között a legtöbb okot szolgáltatja. Mert utóvégre is Zombor — az igazgatók anyagi érdekei szempontjából is — a jobb állomások közé tartozik.

E mellett aztán újból fölmerül az a kérdés is, hogy vajjon nem lenne-e jobb a téli szezon helyett beérnünk a tavaszival; esetleg rövid őszi és rövid tavaszival. Ez esetben reflektálhatnánk azokra a társulatokra is, a melyek Zombornál nagyobb állomásokon töltik a téli szezont, tehát kiválóbb társulatok, de a melyek tavasszal, esetleg őszi elején is, szívesen látogatnának el Zomborba. E fölött azonban még ráérünk a téli estéken behatóbban gondolkozni.

Most pedig érdeklődünk nézünk elébe a szezonnak; vajjon, mivel iparkodik a személyében minálunk annyira kedvelt ifj. Polgár Károly kiérdemelni azt a bizalmat, amelyben őt a város részesítette és — mindenek fölött: sikerül-e megdönteni azokat a kellemetlen híreket, a melyek a társulatát minálunk megelőzték.

Egy azonban bizonyos, hogy a jövőben a színházat pályázat nélkül kiadni egy igazgatónak, — hacsak rendkívüli körülmények nem forognak fenn — nem lesz indokolt dolog.

Se szükségünk, se okunk nincs erre.

A Gromon jubileum.

Mult számunkban közölt tudósításunk kiegészítéséül közöljük Sándor Béla főispánnak Bács-Bodrogh vármegye és Zombor város küldöttségének együtttesztelése alkalmából mondott üdvözlő beszédét:

Nagyméltóságú államtitkár!
Kegyelmes urunk!

Azon osztatlan tisztelet, szeretet és ragaszkodás, melylyel Bács-Bodrogh vármegye közönsége oszta, vallás, nemzetiség és pártkülönbség nélkül nagyméltóságú irányában viseltetik: indította a vármegye törvényhatósági bizottságát arra, hogy a legutóbb tartott közgyűléséből nagyméltóságához egy küldöttséget menesszen, mely közéleti szereplésének negyedszázados és államtitkári működésének tizedik évfordulója alkalmából nagyméltóságodat a közönség nevében üdvözlje.

Sietnie kellett hát, hogy a 3 óra kitűzött találkozási D—ben megjelenhessen.

Amint lázas készülődésében tekintete véletlenül ismét az óraláncán függő arany emlékéremre esett, hirtelen megremegett és az átélt kínos multra való visszaemlékezés oly súlyosan nehezedett sokat szenvedett lelkére, hogy a másik pillanatban már tehetetlenül roskadt egy székre s halvány arcával, fénytelen szemekkel fájdalmasan bámult az ürbe.

Képzletében elvonult előtte az egész mult. Láta magát mint 18 éves ifjút Darvas Elemér lakodalmos estéjén, melyen ő mint vőfély vett részt, karján koszorúlánnyával, a 15 éves csinos Szedressi Olgával. Ép akkor lehetett egy éve már, hogy Szedressi Olgával ismeretséget kötött.

Felelevenedett lelki szemei előtt a díszes lakoma, melyen ő — Olga ragyogó szeméitől megittasulva — e kellemes nap emlékének megörökítését szép szavakban tolmácsolta vőfély társainak. Lelkesedéssel fogadták az indítványt és abban állapodtak meg, hogy 5—5 évenként sorszáma szerint töltsék meg egymással a nevezetességet. Reá a 13-ik szám jutott. Kissé megborzadt, kissé elhalványult, de Olga kacagó mosolya elűzte agyából a babonás előítéletet. Akkor készítette az óraláncára is a függő emlékérmét: 13-mas számmal. . . Oh! ez a szám . . . ez a szám . . .

E gondolatai alatt úgy tilt Zoltán, mint valami szobor s csak mikor az imádott Olgájával eltöltött boldog perceket idézte vissza emlékezetébe, akkor rándult meg ajka néha-néha görcsösen. . . Eszébe jutott, hogy itt vallotta meg Olgának először tiszta szerelmét, itt szorította őt először szívére s viszont szerelme zálogál ekkor kapta az első édes . . . mámorító csókot!

Oh! hogy ennek épen ma van évfordulója . . . ma, midőn a találkozás napját töltsék D—ben, ahol neki is jelen kellene lennie, ma, midőn már másnak ülése karjai közt élvezze az ő imádott angyala a paradicsomi boldogságot. . . Oh! sors, te átkozott kaján, mért marcantogtad így össze a szívemet, mért nem tanítottad meg, hogy az a csók, amit akkor az a leány adott, nem volt a szerelem igaz csókja . . . mért nem sügtad meg,

A „BÁCSKA“ tárcája.

Alkonyatkor . . .

Alkonyatkor szól a falu harangja,
Sík a pusztán, messze hallik a hangja —
En is hallom, ide hallom a hangját,
Csendes este, bánatos, bús danáját.

Küülök a dombtetőre s hallgatom
Késő estig, — a meddig csak hallhatom —
Olyan bánatos, bánatosan szól dala,
Mintha mindig bíra, gyászra szólana . . .

Elmerengök hosszan a bús hangokon
S egy éjszaka százszor is elgondolom:
Szíve fáj-e, hogy mindig oly bús dala,
Vagy az elmúlt szebb időköt siratja? . . .

Megmondani, mi a baja, ki tudná,
Ha csak maga, szíve meg nem mondaná, —
De az csak ver szüntelen, bűt, siralmat,
Míg egyszer csak ketté repedt, megszakadt . . .

Szívem is, hej! meddig dobog vajjon még?
Megmondani nem tudja, csak a jó ég, —
De te kis lány megtudod nekemkára:
Ha még egyszer szól a harang piros Pünkösdi napjára.
Herke Mihály.

A VÉGZETES SZÁM.

Írta: Peregrin.

Egy hideg, fagyos decemberi délután a vad szél szédítő sebességgel kavarta össze-vissza a szürke égboltról sűrűen hulló hópelyheket s örülten csapdosta a „Fehér hajó“ vendéglő kivilágított ablakaihoz, melyekből a rátapadt csillámló hópelyhek ezer- és ezerféle színben tükröződtek vissza.

E kísérteties időben a hólepte utcák teljesen kihaltak voltak, az ablaktáblák mindenütt gondosan lezárva, a járó-kelők pedig a kellemes melegen fűtött szobáikba húzták meg magukat. Csak a „Fehér hajó“ termeiből hallatszott ki vig muzsika szó, mintha ott a természet tombolásával mit sem akarnának törődni.

Bent a patkóalaku asztalnál jókedvű fiatalok mulatozott már dél óta. . . Hegyi Zoltánnak — kedves barátjuknak — a névnapját ülték. A bujdosó pohár sorra járt, a társalgók hatásáról tanuskodtak. A cigányok immár a flakók hatásáról tanuskodtak. A cigányok szebbnél-szebb darabokat csaltak ki szárazfájukból és húzták édesen . . . szívesen. . . A jókedv mosolygott mindenkinek az arcán. Csak maga az ünnepe: Hegyi Zoltán volt feltűnően lehangelve; csak ő volt az egyedüli, aki nem mulatott szívből együtt a mulatókkal. Midőn néha-néha az óraláncán függő éremre és az arra vésett 13-mas számra esett tekintete, egész testén hideg borzongás futott keresztül; össze-vissza rázkódott, mert egy édes, de egyszersmind fájó emlék merült fel a képzeletében. Majd révedező tekintettel mérte végig a mulatókat, majd pedig idegesen, mohón ürítette ki poharát, mintha a külvilág megszűnt volna rá nézve létezni.

A vig pajtasok azonban mindezt fesztelen jókedvükben nem is vették észre s mulattak volna sziporkázó jókedvvel tovább, tudja Isten meddig, ha Zoltán remegő kézzel a cigányokat csendre nem inti, és a mély csöndben meghatottan beszélni nem kezd hozzájuk . . .

Megköszönte szíves megemlékezésüket, baráti jóindulatukat; és ünneletlen, odaadó szeretetre buzdítva, bocsánatot kért, hogy halaszthatatlan teendői miatt kénytelen most e kedves társaságtól megválni, és — a bortól-e, vagy a belső felindulástól — remegő hangon azzal végzé szavait: „Igyunk fiúk, rövid az élet!“ — Dörgő eljén követte szavait, ő pedig mohón hajtván fel poharát, az üdvözlésére siető jóbarátok minden tartóztatása dacára is nagy gyorsan eltávozott.

A hideg széllel, mely arcába csapdosta a hópelyheket, a zord idővel s az utatlan uttal nem törődve, futott hazafelé.

Az óra épen hatot ütött, midőn a szobájába ért.

Házi estély. A Tóth Kálmán-kör hétfőn, folyó hó 19-én este saját helyiségében házi estélyt rendez.

Jóváhagyás. A belügyminiszter az ó-kanizsai zsidó hitközség alapszabályait a napokban jóváhagyta.

Meggyilkolt vándorlegény. Doroszlón f. hó 11-én a bucsu alkalmával sok vándorló legény gyűlt össze. Egész nap kéregettek s itt is, ott is kaptak egy kis bort, úgy hogy estéig eláztak. Este aztán berugva összegyűltek a nagykorcsmában. Szóváltás keletkezett köztük s ennek eredményeképp hajba kaptak. Veszekedés közben egyiknek, Paulik Adolfnak összeszurkálták a hasát, úgy hogy másnap délben meghalt. A helyszínen megjelent Szabó Imre vizsgálóbíró s a megejtett vizsgálat alapján tíz vándorló legényt tartóztatott le s be is hozták őket a zombori ügyészségi börtönbe. Ezek azonban tagadják a dolgot s azt mondják, hogy valami Alois nevű vándorló legény szurta le Paulik Adolfot. Alois, az állítólagos tettes hernalszi (Bécs mellett) illetőségű. Allítólag ágyasával, Lakatos Katicával utazik együtt. 26—28 éves, magas, barna, kis bajuszal; kissé előre hajlott nyakú; menesikof kabátot visel.

Vadászat. A kun-szent-miklósi vadász-társaság f. hó 10-én, Pusztá-Orgoványon körvadászatot tartott, és pedig nagyon szép eredménnyel, a mennyiben 151 drb nyulat esett a vadászok áldozatán. Azért említjük fel e hírt, miután Zomborból is többen részt vettek Baky Elek meghívására folytatott vadászatban. Ott voltak: Vujevics Lajos, Fernbach Péter, Fernbach Bálint, Léderer Pál, Lázár Kálmán és Baky Elek. És a mi vadászaink kitétek magukért, különösen Vujevics Lajos, ki egy körben 11 drb nyulat lőtt, a vadászat tartama alatt pedig összesen 20 drb nyulat. Fernbach Bálint lőtt 12 drbot, Fernbach Péter 6 drbot, Léderer Pál 9 drbot, Lázár Kálmán 3 drbot és Baky Elek 8 drbot. A vadászatban, melyet 100 hajtóval tartottak meg, 30 vendég vett részt.

Telefonunk ügye. Zombor városának az állami telefonhálózatba való bevonása érdekében a városi törvényhatóság által kiküldött bizottság folyó hó 17-én d. u. 5 órakor ülést tart.

A szerb ünnepek és a főgymnázium. Mint értesülünk, főgymnáziumi intézkedés folytán a helybeli főgymnáziumnál az előadások a szerb ünnepek alkalmával nem fognak eszentul szünetelni. A jövőben ilyen alkalmakkor csak a szerb vallású tanulók lesznek felmentve az előadások látogatása alól.

A khinai hazaáruló büntetése. Elrettentő példának, nehogy valakinek kedve kerekedjék Khinába vándorolni s ott pláne hazaárulást elkövetni, közöljük a következőket: Cso khinai kapitány azzal volt vádolva, hogy egy őrizetere bizott élelmiszállományt átengedett a japánoknak, hogy eladta a khinai vezérkar tervrajzait az ellenségnek és hogy a Yalmi csatában csapatait magukra hagyván, megfutott. Ezért szeptember 12-én borzasztó halállal kellett lakolnia. Mukden közelében Yoké-Li község piacára hegyes szűgekkel kivet járommal a nyakán vezették a hadbírósg elé az árulót. A tisztikar s roppant közönség jelenlétében felolvasták előtte az ítéletet. Aztán két pribék megragadta, a legdurvább módon lerántotta a jármót nyakáról, egy deszkára fektette s kötelekkel rákötözte. Erre a deszkát függőleges állásba hozták s karókkal megtámasztották. Az egyik pribék mindkét fülét a deszkához szegte — hogy a fejét ne mozgathassa — azután felkészítette a száját s egy fogóval kiszakította a nyelvet, majd vésőt és kalapácsot vett elő s egyenkint kiásta a fogait; a vér csak úgy patakzott a nyomorultnak a szájából. Ekkor a kezeit és lábait szurokkal kenték be, meggyújtották és iszonyúan összeégették; végül kegyelemfőfészképen forró olajjal öntötték le a még lélegző alakatlan hústömeget, melyet aztán a falu alatt a mezőre dobtak.

Egy veszedelmes ember. A szegedi rendőrség a napokban egy veszedelmes embert tartóztatott le, akit lopás miatt több felől közezték. Ez egy Pap János nevű könyvkötő, aki különféle álvévek alatt járt kelt az országban s meglopta azokat az embereket, akik bizalmukra érdemesítették. Sok bűne lehet a csavargó legénynek, a melyek közül a szegedi rendőrség a következőket tudja: Keeskeménen az ottani iparos szállón Flesch Gy. és Kaunitz Mihály mesterlegényektől ellopta óráikat, irásait s megszökött anélkül, hogy a meglóptak csak a tolvaj nevét is tudták volna. Majusban Zentán Brano-vaeski Péro vagonos gazdához kerekedett be éjszakára. Ejjel onnan megszökött, de magával vitte a gazda 524 forintját. A rendőrség a két helyről érkezett körözés alapján rég kereste ezt az embert, ki biharmegyei illetőségű ugyan, de gyanítani lehetett, hogy a mi vidékünkön csavarog. Ma aztán Szabó rendőrbiztos reálalt, a szegedi-rókusai állomáson tartóztatva le a megrögzött tolvajt. — Pap János, ki csak a napokban igyekezett eredménytelenül kieszakolni egy ideiglenes bizonyítványt az iparhatóságnál Rieling János név alatt, eleinte tagadott a rendőrség előtt, de azután beismerte a terhére rótt bűncselekményeket. A nyomozás folyamán az is kiderült, hogy Szabadkán a tavasszal egy kisebb szállóban ő lopta el a szeged királyhalmi erdőőri szakiskola egyik tanulójának, Szily Jánosnak a 20 forintját, amivel azután megszökött. A vizsgálatot folytatják.

Csalárd bukás. A zombori kir. törvényszék Büchler Mór zombori kereskedőt csalárd bukás miatt 9 havi fogságra ítélte.

A közönség figyelmébe. Zsambokréty Emma női divatárú üzletében valaki ott hagyott egy karperecet és egy gyűrűt. A tulajdonos kellő igazolás mellett átveheti az ékszereket.

Művészet és irodalom.

A „Vasárnapi Újság” november 11-iki száma 21 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „Az új német cancellár.” (Hobenlohe herceg, az új cancellár arcképevel.) — Költemények: „A harangok.” Pásztorító; „Száll az idő.” Erdélyi Zoltántól. — „A Bacsók megtérése.” Elbeszélés. Irta Szívós Béla. — „Romanovok.” — „Hogyan nevelik az orosz cárokat?” — „Képek a felkelő nap országából.” Naplótűredek. — Irta Reményi Ferenc cs. és kir. sorhajó-zászlós. — „Horvát Árpád.” (Arcképpel.) — „Visszaemlékezés III. Sándor cárra.” — „III. Sándor cár halála.” (Mária Feodorovna özvegy cárné és II. Miklós cár és menyasszonya arcképevel újabb fényképek után.) — „A Mars.”

Vonaszek A. Antaltól. (4 képpel a kis-kartali csillagvizsgálóban készített fölvételek után.) — „A „Nemzeti Szalon” művészek és műpártolók egyesülete.” (Képekkel: A Nemzeti Szalon megnyitása, Kimmach László rajza, továbbá Vastagh György, Kimmach, Innocent, Zemplényi, Tban, Mesterházy, Aggházy, Vastagh Géza, Mednyánszky, Kacziány, Basch és Ujházy festményeinek másolatával.) — „A milleniumi műemlékek Budapesten.” — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyetek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendes rovatok.

Külföld. A közeledő hosszú téli estékre minden jobb módú család gondoskodik könyvekről vagy folyóiratokról, melyekkel a tél unalmát elűzze. Mindakettőt egyesíti az, a ki a Gerő Attila és Cserhalmi H. Irén országosan ismert írők szerkesztésében megjelenő „Külföld” című szépirodalmi lapra előfizet, mert itt nem kap ephemer, csak aktuális értékű cikkeket, nem ismeretlen nevű írők tollából eredő ponyvaregényeket, hanem a legelőkelőbb külföldi regény és novelláiról és költők nagy áldozatok árán megszerzett műveit. Spielhagen, Ouida, Zola, Daudet, Ohnet, Gyp, Serao Matild, Salvatore Farina, Cesare Lombroso, Ossip Schubin, Eschtruth, Suttner, Vrehleky, Couperus, Holger, Drachmann, Gerhart Hauptmann, Juan de Valera stb. legújabb és legjobb regényeit, novelláit és verseit sikerült magunkhoz venni, úgy hogy lapunk minden évfolyama fölér egy klasszikus könyvtárhoz, mely a modern irodalom legreményesebb regényeit, több mint száz örökbecsű novella és 150 verses műreke a világirodalomnak találhatik. Azonkívül egész képesarnokot nyújt egy-egy évfolyam, mert arcképekben hoz 25 külföldi nagy író, tudóst, művészt, diplomatát stb. Lapunk a részrehajlatlan színi és könyvkritika organuma, mely minden érdemes irodalmi műről a legelőkelőbb magyar kritikusok tollából kimerítő jóindulat, oktató bírálatokat hoz. Kereskedőket érdeklő kereskedelmi, ipar- és közgazdasági cikkei a legelőkelőbb kérdéseket tárgyalják e téren. Hosszabb, felette érdekes ciklusban fog a nőkérdéssel foglalkozni és szíves és részletes felvilágosítással és tanácsal szolgál minden női előfizetőnek, a ki tudósítását vagy ügyességét részint kenyerkereset céljából óhatja kiművelni vagy értékesíteni, vagy a ki csupán kedvtelésből kívánja magát kiképezni. Előfizetési ára negyedévre 2 ft 60 kr. Mutatványszámokat küld ingyen a kiadóhivatal Nádor-utca 15.

„Házartás” címmel Kürthy Emilné urnő szerkesztésében Budapesten egy nálunk egészen új irányú és hézagpótló lap jelenik meg szép kiállítású 16 oldal terjedelemben havonként háromszor (elsőjén, tizediken és huszadikán). Rendkívül gazdag tartalmából (78 állandó rovata van) csupán a fontosabbakat emeljük ki. A lap élén a nő-világ érdekeiről egy magas irányú cikket közöl, utána pedig: házartás, konyha, lakás, fűtés, pince, hálószoba, szalon, házi ipar, művészet, divat, fehéremű, szabás-varrás, kézimunka, tudomány a házban, a szépség ápolása, a nők joga, keresetforrások, a kertészet különféle nemei, baromfi-tartás, bevásárlási források, étel-lapok stb. stb. rovatok gazdag tartalma nyújt hasznos tudnivalókat a házartás minden ágából. Ezekben kívül érdekesítő regényeket is közöl. Rendkívüli kedvezmény, hogy a „Házartás” olvasó közönségének megbízásait díjtalanul elvégzi. — Előfizetési ára egész évre 6 ft, félévre 3 ft és negyedévre 1 ft 50 kr, amely a kiadóhivatalhoz, Magyar Nyomda Budapest, VIII., József utca 45. sz. alá küldendő.

Jelentés a szérummal való védő- és gyógyító módokról.

(Vége.)

VII. Az immunizálásról.

Az állatokon végzett immunizáló kísérletek teljes sikert arattak. Ha a védőleg oltott állatokba difteritizmérget oltunk, az állat nem betegszik meg, mert az antitoxin lekötö a mérget.

Védőoltás embereken még kevés történt. A magán-gyakorlatban minden alap nélkül eszközölt oltásokat már csak azért sem vehetők tudományos szempontból figyelembe, mert boldog-boldogtalanként oltatnak, olyanok is, a kik difteritisz beteggel egyáltalán nem állottak összeköttetésben. Mi csak difterias betegekkel érintkezettekben. Mi csak difterias betegekkel érintkezettekben felett alkalmatlanok az ilyen kísérletekre. Eddig csak Strahlmann körül megbízható adatokat; 94 oltott egyén közül 5½—10 hét leforgása után 7 betegedett meg; tehát az oltás hatása csak hetekre szól, mi jogcím van hát arra, hogy egy 26.000 lakosságú városban betegekkel érintkezésben nem állott egészségesek beoltassanak 2—5 felforgó beteg miatt?

Az immunizálás mellett eddig Behring, Heubner, Roux, Löffler, Ehrlich, Wassermann és Strahlmann foglaltak állást.

Az immunitás ugylátszik legalább két héttig tart.

Nagyságos alispán ur!

Szerény igyekezettel iparkodtam mindazt felhozni, a mit a szérumkérdés megvilágítását szükségesnek tartottam, és arra is kiterjeszkedni, hogy nagyságod mint nem orvos, a szérumkérdésről véleményét alkothasson. Részemről a dolog természetére nézve, gyógyítási és egészségügyi szempontból fogom fel a kérdést:

1. Gyógyítási szempontból a fentiek alapján manap végeleges ítéletet nem lehet, de nem is szabad hozni. A tulságos örömmünyvités ép oly helytelen, mint a korai székespizis. Minden jel arra mutat, hogy a szérumkérdés több évig napirenden lesz. Ily körülmények között be kell várni a klinikai vizsgálatok eredményét, ha késne is, mert csakis ezek dönthetik el tudományosan a kérdést; a magángyakorlat idevágó eseteit abszolúte számba sem lehet venni, mert még a bakteriologiai diagnózist is nélkülözik, és egyes esetek alapján véleményt formálni a tudatlansággal határos.

Mindazonáltal megengedőnek tartom a szérum használatát a magánorvosok által, míg mielőtt végeleges klinikai ítélettel bírunk. Először a szérum nem káros a szervezetre, tehát ha nem használ, nem árt, másodsor amugy is tehetetlenek valánk a difteritisszel szemben. Ha a beteg meggyógyult, bizonyára kisköve volt a fertőzés, vagy legyőzte ezt maga a természet kiváló ellentálla képességével és olyan orvos, a ki tudott volna difteritist gyógyítani, eddig még nem ekzsztált, kivéve a humbugot. Igen megnyerők Virchow tanár szavai: a

difteri tisz elleni tehetetlenségünk és a szérum ártalmatlansága erkölcsi kényszerítő kötelesség, hogy a magán-gyakorlatban már most alkalmazzuk, még mielőtt véglegesen döntöttek volna.

A gyógyhatásra nézve tehát várakozó állást kellend elfoglalni, kikinek tetszésére bizva a szert és használatát; mindazáltal hatóságilag ellenőriztetni vélém a szérumot, hogy így minden esetleges visszaéléseknek, hamisításnak eleje vétessek. Lelkiismeretlen emberek voltak mindig és lesznek.

De már egészen más szempont alá esik a szer egészségügyi jelentősége, és alkalmazásának financiai szempontok sem állják útját, mert míg egy difteritisz beteg gyógyításához átlag 30—50 cm³ szérum, tehát 12—20 ft ára anyag kell, addig egy védőoltáshoz elég 1 cm³ szérum. Az állatokon végzett kísérletek az immunizálás valóságát kétségtelenné tették, s míg a gyógyhatás kitanulmányozása, a kórházak és klinikák feladata, addig az immunizáló értékének megállapítása főleg a hatóságok feladata leendő, tudván azt, hogy a kórházak ilyen megfigyelésre alkalmatlanok.

Egyben bátorodom nagyságod figyelmét a budapesti nemzetközi kongresszus ez irányú tárgyalásaira felhívni. Löffler, a difteritisz bacillus felfedezője, az eddigi miniszteri rendeleteinkkel körülbelül egybehangzó és ajánlatba hozott ellenintézkedései mellett, még az immunizáló oltásokat is ajánlja. A miniszteri rendeleteket és a kongresszus határozatait tekintetbe véve, a difteritisz elleni eljárás ez volna: feltéve, hogy egy difteritisz eset valamely házban fellépett és a melyben több gyermek is van:

Mindenekelőtt a ház elé rendőr állítandó, a kit ismét csendőr őrizze ellen, hogy minden összeköttetést a külvilággal elzárjon; a család fő mezei munkában azonban nem volna akadályozandó. Tilos lenne minden élelmiszer kivitele és eladása, a család látogatása. A beteg gyermek testvérei a házban kívül elhelyezendőek és ugyanakkor egy-egy védőoltást kapnának; ha a házban kívül el nem helyezhetők, úgy a házban, különbejárta szobában hagyandók és védőoltandók. A beteg felgyógyulása után még két héttig elkülönítve tartassék, mert dr. Bókai tanár ur és Löffler szerint az ilyen gyógyultak mondott beteg egyideig még fertőzőképes. A beteg gyógyult vagy elhalta után a fertőtlenítés szakszerűleg csakis az orvos jelenlétében történhessék és annak intézkedései értelmében az 1893. B. M. 10.395. sz. szerint. Bábák alkalmazása az 1889. B. M. 2771. sz. rendelete alapján tilos.

A beteg gyógykezelése ezután is az orvos és szülők belátására bízassék, értem a gyógyítási módot.

A védőoltások szakszerű megbeírására kétféle statisztikai adatok szerzendők meg: Külön kimutatás a házban kívül elkülönítettek beoltásáról (csak egyszer oltandók) és külön a házban visszamaradt, de külön szobában elhelyezettekről, kik havonként oltandók be.

Nagyságos alispán ur! Ezen védőoltásokat pénzügyi és orvosi szempontból egyelőre csak egyes nagyobb városokban és egy-két járásban tartom célszerűnek bevezetni, és ha egy év leforgása alatt kedvezőknek és hasznosoknak bizonyulnak az oltások, csak akkor általánosan behozandóknak. A védőoltó anyagot ingyen kellene a törvényhatóságok szolgáltatni.

Egészségeseknek, difteritisz betegekkel érintkezésben nem állott beoltását, mint értelmetlen eljárást, egészen mellőzendőnek vélem.

Kelt Zomborban, 1894. évi október hó 25-én.

Dr. Thim József,

járóorvos.

CSARNOK.

Divatos halál.

A gróf hálószobája. Ágyban fekszik, előtte az orvos.

Gróf: (gyenge hangon). Nagyon rossz éjem volt kedves doktor. El sem tudom mondani mit érzek...

Orvos: Valóban nagyságod betegsége szerfölött titokzatos, de a tudomány előtt mi sem marad rejtve; engedje meg tapogatom útterét... Hm! Hm! Persze... tegnap még kételkedtem a diagnózisban, most azonban meg vagyok győződve... legkisebb kételyem sincs, ön kedves gróf, influenzába esett.

Gróf: (örömmel). Influenzába?

Orvos: Valóban!

Gróf: Ah! Ujra éledek. Már megijedtem, hogy ama mindennapi közönséges betegségek egyikében sinlődom, melyek reánk, az előkelő világ embereire oly károsak. De, a mint hallottam, az influenza nagyon előkelő betegség. Ugyebár doktor?

Orvos: Minden bizonyos. E betegség a jelen évadban még mindig igen chic.

Gróf: Meg vagyok nyugodva. Most már jöjjön, aminek jönnie kell: mert hiszen van valami különbség halál és halál között. Mondja édes doktor, ugyebár egyszerű polgárok, munkás emberfélék nem halhatnak meg influenzában. Például házmeesterem nem kaphatná meg?

Orvos: Kötve hiszem.

Gróf: Hála Istennek!

Orvos: Elismerjük ugyan, hogy hasonló betegségek a polgárok és munkások körében is előfordulhatnak, de ezek messze elmaradnak az influenza mögött. Így például tüdőorvadás, vagy fertőző tüdőlob.

Gróf: Fertőző! Pfuj!

Orvos: (a gróf útterét éri). Önnek ugynevezett lóláza van!

Gróf: (sértődve). Hogyan? Ló...!

Orvos: Előkelő versenypárpát értettem!

Gróf: Ah, úgy!

Orvos: Maradjon nyugodtan, a heves mozgás megárt. Ah! Ah! a ki ördöge van!... (A gróf deliriumban; az orvos nyugtalanokodik.)

Gróf: Ne hagyjon el doktor ur! Meghalok... érzem... de vigasztal, hogy előkelő betegségekben. Nemde?... eddig mindig a divat szerint életem... kérem... kedves doktor... ne feledje el... Sagan hercegek megmondani... (meghal.)

Orvos: Csupa chic!...

Közgazdaság.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara a napokban tartotta meg Gál Ferenc elnöke alatt a november havi rendes teljes ülését, melyről a következő tudósítást adjuk: Jelentést tett Kulinyi Zsigmond titkár arról, hogy Weiner osztályelnökkel résztvettek az eszéki kamara házavatósi ünnepélyén és ez alkalommal tisztelgtek az ott jelenvolt Lukács Béla kereskedelemügyi miniszternél, aki örömet fejezte ki a fölött, hogy az eszéki szomszédos szegedi kamara az ünnepélyen képviseltette magát, mert ezzel is kifejezésre jut az, amire a maga részéről nagy súlyt helyez, a magyar és horvát kamarák összetartozása a közgazdasági érdekek szempontjából. — Indítványok: Az elnökség indítványt terjesztett elő, hogy kérelmezze a kamara a m. kir. államvasutak téli menetrendjéből kiboyott két vasúti összeköttetés fölvetelét. Hogy visszaállítsák a Szegedről Szabadkára közlekedő hajnali és a Szabadkáról Szegedre közlekedő éjjeli vonat, mivel ezek hiányában a budapesti, belgrádi, dályai és bajai irányú utasok jövetmenet egy éjszakát kénytelenek Szabadkán vesztegetni. A másik kérés az, hogy a téli menetrendbe is fölvetésenek a Keeskmétről Szegedre reggel közlekedő és este visszatérő helyi vonatok, melyek a két város közt eső vidéken élénk forgalmuaknak váltak be és amelyekre általános és kereskedelmi érdekből szükség van. A teljes ülés egyhangulag elfogadta az indítványt. — A tárgysorozat ügyei: A kereskedelmi muzeum karácsonyi bazarja részére a kamara részletesen megjelölte az ottani elárúításra a kerületből alkalmas ipari és háziipari cikkeket és azok beszerzési forrásait. — Tudomásul vette a teljes ülés, hogy a kamara 1895. évi költségeloirányzatát a kereskedelmi miniszter 16,570 frt kiadással jóváhagyta és az illeték-kulesot 3%-ban engedélyezte. — A hmvásárhelyi termény- és gabonacsarnok kérésére a kamara fölterjesztést tesz a mezőgazdasági célokra rendelt termények kedvezményes szállítási feltételeinek oly irányú megváltoztatásáért, hogy e kedvezményt a kisgazdák részére való szállításoknál a kereskedők is igénybe vehessék. — Fölterjesztést fogadott el a kamara, mely a gőzkazán-vizsgálatok új rendszerében módosítást kér a kereskedelmi minisztertől olyképp, hogy a Szeged, Hmvásárhely és Csongrád vármegye területén levő gőzkazánok vizsgálatát tovább is a szegedi államépítészeti hivatal lássa el, mivel e területnek a pestmegyei kerülethez való beosztása a kazántulajdonosokra jelentékeny kárral, költséggel és zaklatással jár. — Segélyekül megszavazott a kamara a szegedi kereskedő ifjak társulatának esti tanfolyamára 100 frtot, a szegedi kereskedelmi középiskola két, bacs- vagy csongrádmegyei illetőségű tanulója részére 50-50 frt készpénz ösztöndíjat. — Az aradi kamara azon fölterjesztését, hogy a fátelpeken kötelezővé tétessék a 2, 2¹/₂, 3 öles deszkák mellőzésevel az anyagoknak egész méterekben való földolgozása, — a teljes ülés nem pártolja, mivel az építkezésnél a közönség általában a megszokott méretű anyagokat használja és keresi, és e tekintetben nincs szükség korlátozásra, mert a faanyag eladása és árszámítása a törvény szerint ugy is kötelező métermérték alapján történik. — Tárgyalta még a teljes ülés a kereskedelmi miniszternek a „Magyarország közgazdasági leírása” című nagy munkára vonatkozó legújabb leiratát, mely a monografia anyag gyűjtésére vonatkozik és fölhitva a titkár, hogy a már megindított adatszerezést a leiratban megjelöltekre is kiterjessze.

Naptár. November.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
16 Pént.	Edmund	Othmár	4 János ap.
17 Szom.	Gergely	Hugó	5 Gallas, E.
18 Vas.	G 27 Eugen	G 26 Ottó	6 B 22 Pál
19 Hétfő	Erzsébet	Erzsébet	7 33 vértanu
20 Kedd	V. Bódog	Jolántha	8 Mih. főan.

Felelős szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ.
köz- és váltó-üggyvéd.
Laptulajdonos és kiadó
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

2741. sz. 1894.

Pályázati hirdetmény.

Alulirt község előjárósága részéről ezennel pályázat hirdetik a lemondás folytán üresedésbe jött lovas közrendőri állásra.

Fizetése 300 frt és 120 frt lótarási általány, melyek utólagos havi részletekben a községi pénztárból fiztetik ki.

Pályázók igazolni tartoznak, hogy 24. életévüket elérték és a 60-ikat túl nem haladták.

A kiszolgált csendőrök és katonai altisztek, állásban levő rendőrök és vidékiek (nem felelős öregek) előnyben részesülnek.

A ruházatot a megválasztott lovasrendőr sajátjából tartozik beszerezni, míg ellenben a felszerelést a község adja.

Pályázati kérvények **folyó évi november hó 30-ig** a község előjáróságához címezve adandók be, később beadott kérvények figyelembe vétetni nem fognak. Csantavéren, 1894. évi november hó 10-én.

3-1

Az előjáróság.

PLUTOS

Fáradság, kimerülés, izületi s izomszű vagy lobos bántalmaknál, ugy-szintén sántaság, merevség és vállbénaság eseteiben egészen biztosan hat.

Az állatok izomatában a fáradság, ellankadás folytán tudvalevőleg tejsav képződik, ha az elernyedtt állatok végtagjai, a mellékelt utasítás értelmében, bedörzsöltetnek ezen szerrel, a képződmény gyorsan felszívódik s az izmok rugalmassága gyorsan visszatér. 100-7

kitűnő izomerősítő bedörzsölés, verseny, futó, gazdasági lovak s egyéb gazdasági állatok részére.

Preservatívumként használva az izmokat rugalmassá s az állatot kitartóvá teszi.

E MEGBECSÜLHETLEN GAZDASÁGI KINC S EGYEDÜLI RAKTÁRA:

TÁRGZAY ISTVÁN GYÓGYSZERTÁRA
ZOMBORBAN.

Egy üveg ára 1 frt 20 kr. 5 üveg ára 5 frt.

2026. szám.

kig. 1894.

Pályázati hirdetmény.

Mélykut községben leköszönés folytán üresedésbe jött s évi 360 frtal javadalmazott rendőrzvetői állásra ezennel pályázat nyitattik. Felhivatnak pályázni szándékozók, hogy feddhetlen előéletük s eddigi alkalmaztatásukról szóló községi, testi épségükéről szóló orvosi bizonyítványaikkal felszerelt s sajátkezűleg irt kérvényüket **folyó évi november hó 25-ig** az alulirt eljárásnál nyújtsák be.

A közbiztonsági szolgálatnál alkalmazásban levők s kiszolgált katonai altisztek előnyben részesülnek. Mélykuten, 1894. évi november hó 8-án.

Lajthay Benjámín, jegyző. **Balog László,** 3-2 bírő.

Pesti varrónő
felső női ruha varrást elfogad lakásán, Zombor, sötét-utca 128. sz. udvarban jobbra.

10096. sz.

kig. 1894.

Pályázat.

Bács-Bodrogh megye zentai járásához tartozó Ó-Kanizsa községében egy 600 frt évi fizetés és 120 frt lakbér javadalmazással egybekötött adonyilvántartói állásra pályázat hirdetik; felhivatnak azok, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy jegyzői oklevél vagy adó-tíztí vizsgáról szóló bizonyítvánnyal s eddigi alkalmazásukról szóló bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket **folyó évi november hó 25-ig** alulirt főszolgabíronál nyújtsák be. Az adonyilvántartói állással járó kötelezettségek Ó-Kanizsa község f. évi 294. számú határozatával alkotott szabályrendeletben lévén körülírva, azt a folyamodók a községnél megtekinthetik. Zentán, 1894. évi november hó 4-én.

3-2

Matkovits Lajos,
főszolgabíró.

A sztanisicsi polgári olvasóegylet
Sztanisicson, a fő-utcaán lévő jól felszerelt és jó-karban tartott, saját házába

VENDÉGLÖST

keres, ki 100 frt évi bért leendő köteles fizetni. Jelentkezhetni **folyó évi november hó 25-ig** **Neszmirák Mátyás,** községi jegyzőnél, mint egy-leti elnöknel, kitől a közelebbi feltételek is megtudhatók. 3-3

5380. szám.

kig. 1894.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye zombori járásába kebelezett Sztanisics községében lemondás folytán megüresedett és előleges havi részletekben fizetendő 400 frt fizetéssel javadalmazott községi irtóki állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhivom az ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványaikat hozzám **f. évi december hó 1-éig** nyújtsák be. Zombor, 1894. évi november hó 10-én.

3-1

Főszolgabíró h.
Dr. Széchényi Tamás,
szolgabíró.

Zombor. Bittermann Nándor könyv- és könyomdájából.

6637. szám.

kig. 1894.

Pályázat.

Bácsföldvár községében megüritült községi állatorvosi állásra pályázatot nyitok, felhivom azt elnyerni szándékozók, hogy kellően felszerelt kérvényeiket **f. évi november hó 30-ig** hozzám nyújtsák be.

Javadalma évi 400 frt, ezenkívül magánosok beteg jószágai egyszeri megnézése és rendelésért bent a községben nappal 20 kr, éjjel 40 kr.

Ó-Becse, 1894. évi november hó 10-én.

Gombos Béla,
főszolgabíró.

5399. szám.

kig. 1894.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye bajai járásához tartozó Báthmonostor, Csataalja, Baracska, Dautova, Szántova és Béreg községek részére Dautova székhelylyel rendszeresített s jelenleg üresedésben levő körállatorvosi állásra ezennel pályázatot nyitok.

Ezen körállatorvosi állás évi javadalmazása 600 frt készpénz, előleges havi részletekben, ezenkívül a községek hivatalos bejárása alkalmával díjmentesen kiszolgáltató fuvar és az állatok gyógykezeléséért az 1888. évi XVI. t. c. 130. § a szerint szerződésileg biztosított díjazás.

A megválasztott körállatorvos állását azonnal elfoglalni tartozik.

Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy az 1883. évi I. t. c. és az 1888. évi VII. t. c. értelmében felszerelendő kérvényeiket hozzám **f. évi november hó 20-ig** nyújtsák be.

A választás folyó évi november hó 21-én d. e. 9 órakor alulirt szolgabírótság hivatalos helyiségében fog megtartatni.

Kelt Baján, 1894. évi november hó 8-án.

2-2

Fősbíró hiv. táv.
NIKOLITS,
szolgabíró.

Eladó birtok.

Piricsen Szatmármegyében 500 holdas tehermentes nemesi birtok, dohánytermelésre is berendezve, összes felszerelésekkel szabadkézből eladó. Venni szándékozók bővebb felvilágosítást kaphatnak **Kováts** csendőrszázadosnál **Zomborban.** 3-2

Egy okleveles segédjegyző,

ki a jegyzői teendők minden ágazatában, de különösen a hagyatéki, telekkönyvi s birtokrendezési ügyekben, és a községi számadások készítésében kitűnő szakképzettséggel bír, igen szorgalmas s gyors munkás, segédjegyzői állást keres, melyet azonnal elfogalhat.

Bővebb felvilágosítást e lap szerkesztősége ad.

ELŐFIZETÉS
Egész évre...
Fel évre...
Negyed évre...

A lap szelleme...
illető küld...
szerkesztőnek...
a laptulajdonos...
deni...

Egyes szám ára

Képviselő

Közel három...
szab. kir. város...
alkalmával Drak...
viselővé választ...
többször felszól...
tegnap volt elős...
molni hallani...
mindjárt bekezd...
ellen, hogy ő m...
számolt volna b...

Mikor az...
hisszük, körülbe...
beszámoló össze...
valódiságát kéts...

Mert az az...
Drakulits minde...
tőhoz, mert a k...
sége neki erre...

Vagy hát...
törvényhozás le...
alkotó tárgyalas...
mást nem akart...

Nem. Mert...
beszámolójának...
kai javaslatok n...
előtt két jelenő...
kultus.

Először ki...
kétség az irán...
nyernek. No lá...
kijelentette, hog...
hozási aktusokra...
előtt meghajol...
meghozott és sz...
latok ellen izga...
indokolta azt...
javaslatokra, m...
ez a része maj...

Mert hát...
azon állítását...
a ténye, hogy...
és megszavazt...
előzőleg megk...
Igaz, elmo...
politikusok is,

A „B